

นิทรรศการในสยาม ระหว่าง พ.ศ.2425-2475

รัชชัชย องค์กรุติเวทย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2547

ISBN 974-04-4839-9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

นิทรรศการในสยาม ระหว่าง พ.ศ. 2425-2475

รวิชัย องค์วุฒิเวทย์ 4236433 LCCS/M

ศศ.ม.(วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : พรทิพย์ อุกุภรัตน์, ศศ.บ., ศศ.ม., อภิญญา บัวสรวง,
ศศ.บ., M.A., วารุณี โอสธารมย์, อ.บ.,อ.ม.

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานิทรรศการซึ่งภาครัฐจัดขึ้นในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ระหว่าง พ.ศ.2425-2475 ว่ามีบทบาทหน้าที่และความสำคัญอย่างไรต่อสังคม และศึกษาว่าภาครัฐในฐานะเป็นผู้จัดงานได้ใช้นิทรรศการไปในทิศทางใด เพื่อประโยชน์ใด รวมถึงศึกษาถึงการสร้างเนื้อหาของนิทรรศการในแต่ละครั้งนั้น ถูกสร้างขึ้นด้วยมูลเหตุใด

จากการศึกษาพบว่า นิทรรศการคือกิจกรรมใหม่ที่ชนชั้นสูงในสยามได้รับมาจากตะวันตก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารไปยังคนกลุ่มต่างๆ ได้ในจำนวนมาก ภาครัฐในยุคนี้มักใช้นิทรรศการเพื่อเป้าหมายทางเศรษฐกิจโดยสร้างเนื้อหาของงานเพื่อโน้มน้าวใจ และรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายคล้อยตามนโยบายของรัฐ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐด้วย แต่ขณะเดียวกันบางครั้งกลับมีเป้าหมายทางการเมืองแอบแฝงอยู่ด้วย โดยเนื้อหาของนิทรรศการแต่ละครั้ง จะขึ้นอยู่กับบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมในขณะนั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดงานแทบทุกครั้ง ภาครัฐจะแสดงให้เห็นว่ามีได้มุ่งต้องการกลุ่มผู้ชมกลุ่มใดเฉพาะเจาะจงเป็นพิเศษ แต่ทว่าในทางปฏิบัติจริงแล้ว ผู้จัดงานกลับให้ความสำคัญต่อกลุ่มชนชั้นสูง ผู้ดี และชาวต่างประเทศเป็นหลัก โดยเพิกเฉยต่อกลุ่มราษฎรทั่วไป พร้อมทั้งมีการส่งเสริมกิจกรรมของชนชั้นสูงเข้ามาผนวกไว้ในงาน โดยไม่ไข่เป้าหมายหลักของงานแต่อย่างใด ฉะนั้นนิทรรศการในยุคนี้ จึงกลายเป็นแหล่งบันเทิงของชนชั้นสูงไปโดยปริยาย

คำสำคัญ : นิทรรศการ / การแสดงพิพิธภัณฑ์ / นิทรรศการสมโภชพระนครครบร้อยปี

/ นิทรรศการ ณ เกาะสีชัง / การประกวดพันธุ์ข้าว / การแสดงกลีกรกรรมและ

พานิชการ / การแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียน / สยามรัฐพิพิธภัณฑ์

252 หน้า ISBN 974-04-4839-9

EXHIBITIONS IN SIAM DURING 1882-1932

THAWATCHAI ONGWUTHIVAGE 4236433 LCCS/M

M.A.(CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : PORNTIP USUPARAT, B.A.,M.A. APINYA
BUASUANG, B.A.,M.A. WARUNEE O-SATHAROM, B.A.,M.A

ABSTRACT

The launching of exhibitions in Siam was first organized under Western influence in late of 19th century during the reign of King Chulalongkorn. The exhibitions showed generally products and natural resources of the country, and various entertainments were included. The Siamese government set up many exhibitions at various times and on various topics.

Objectives of the research are to study the function, purpose and concept of exhibitions launched by the Siam government from 1882-1932, the absolute monarchy period, and to study the role of the government in providing these shows to Siam society .

The study found that the exhibitions were used as a channel of public communication with various groups of people. It was fashionable activity in Siam high society influenced by the West. The exhibitions were held with the purpose of convincing people of state policy and they also functioned to promote government agenda. The concept of the shows also often provided hidden political meaning, each depending on the political situation and the economic and social environment at the time.

In fact the arrangement of exhibitions offered the enjoyment of privileges and contact with foreigners. Various activities were held especially for the high society but ordinary people were ignored, although the government always declared that the exhibition favored all people and that it did not give priority to pleasing any particular group. The exhibitions, therefore, were in reality an entertainment place for the Thai elite.

KEY WORDS : EXHIBITION / BANGKOK CENTENNIAL NATIONAL
EXHIBITION / SRICHANG EXHIBITION / RICE
EXHIBITION / EXHIBITION OF AGRICULTURE &
COMMERCE / ART & HANDICRAFT EXHIBITION /
SIAMESE KINGDOM EXHIBITION

252 pp. ISBN 974-04-4839-9